

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ: ВСТУП ДО ФАХУ «ЖУРНАЛІСТИКА»
для студентів

спеціальності: 061 Журналістика
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітньої програми: 061.00.05 Міжнародна журналістика

Київ — 2021

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1184/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали) 21

Розробник:

Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та нових медіа

Викладачі:

Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та нових медіа

Гондюл Олександра Дмитрівна, викладач кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа.

Протокол від 30 серпня 2021 року № 1.

Завідувач кафедри журналістики та нових медіа

 (В.О.Гандзюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 061.00.01 «Журналістика»

_____ 2021 р.

Гарант освітньої програми

 (О.М. Бикова)

Робочу програму перевірено

_____ 2021 р.

Заступник директора Інституту журналістики з науково-методичної та навчальної роботи)

 (О.А. Росінська)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, зокрема:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	–	
Самостійна робота	28	
Форма семестрового контролю	Залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою модуля «Університетські студії: Вступ до фаху «Журналістика» є ознайомлення студента з системою мас-медіа, а також з специфікою роботи журналіста в сучасному інформаційному полі.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з сучасною системою мас-медіа в Україні та світі;
- познайомити з різними теоріями функціонування преси;
- отримати уявлення про інформаційний простір;
- ознайомитись із особливостями роботи журналіста;
- отримання уявлення про систему жанрів (погляди різних наукових шкіл).

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчивши дисципліну «Університетські студії (модуль «Вступ до фаху «Журналістика»))» студент повинен:

Бути компетентним у:

- сучасній системі світового та українського інформаційного ринків;
- теорії функціонування преси (взаємодії преси та влади; преси та суспільства);
- основних функціях та принципах журналістики;
- методах збору інформації;
- характеристиці жанрів та жанровій системі сучасної преси.

Мати компетентності:

- застосовувати на практиці свої знання, отримані в курсі;
- застосовувати надбані навички при підготовці журналістських матеріалів;
- збирати необхідну для написання матеріалів інформацію;
- працювати із джерелами інформації;
- брати інтерв'ю;
- орієнтуватися в методах збору інформації та застосування найдоречнішого для написання матеріалу;
- чітко виділяти різні групи жанрів: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні;
- визначати жанр майбутнього матеріалу, сформулювати його структуру, включивши всі обов'язкові елементи.

Впродовж вивчення дисципліни, студенти отримують такі **компетентності** відповідно до освітньої програми «Міжнародна журналістика»:

Загальні компетентності:

- ЗК-01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
- ЗК-03. Здатність бути критичним і самокритичним

- ЗК-04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК-06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК-07. Здатність працювати в команді
- ЗК-08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК-12. Здатність спілкуватися іноземною мовою

Фахові компетентності:

- ФК-1. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності
- ФК-2. Здатність формувати інформаційний контент
- ФК-8. Здатність до аналізу та прогнозування інформаційних потреб медіаринку
- ФК-12. Здатність подавати інформацію у відповідній жанру текстово-візуальній формі з використанням сучасних інформаційних технологій

Впродовж вивчення дисципліни мають бути досягнуті такі **програмні результати навчання** відповідно до опису освітньої програми «Міжнародна журналістика»:

- ПРН-4. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
- ПРН-14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців напряму 061 Журналістика дисципліна «Університетські студії: Вступ до спеціальності «Журналістика» є третім тематичним модулем комплексної дисципліни «Університетські студії». У системі дисципліни «Університетські студії», модуль «Вступ до фаху «Журналістика» співвідноситься як ½ всієї дисципліни (оскільки з 4 кредитів дисципліни, 2 кредити припадає на модуль «Вступ до фаху «Журналістика».

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт				
			Аудиторна				
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні
Змістовий модуль 1. «Інформаційний підхід у журналістиці»							
1	Предмет і завдання курсу	8	2	2			
2	Комунікативні форми журналістики	8	2	2			8
3	Зародження та розвиток журналістики	8	2	2			8
4	Журналістика як система ЗМІ	8	2	2			
	Модульний контроль	2					
	<i>Разом</i>	34	8	8			16
Змістовий модуль 2. «Професійні стандарти журналістської діяльності»							
5	Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору	8	2	2			4
6	Жанри журналістських текстів	8	2	2			4
7	Інфографія як різновид візуальної інформації	8	2	2			4
	Модульний контроль	2					
	<i>Разом</i>	26	6	6			12
	<i>Усього</i>	60	14	14			28

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 «Інформаційний підхід у журналістиці»

Лекція 1. Предмет і завдання курсу.

Поняття «журналістика». Університетська підготовка журналістів. Нова журналістська формація. Система сучасних мас-медіа.

Література: 1, 3

Лекція 2. Комунікативні форми журналістики

Жанри журналістських текстів: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні, сатирично-гумористичні.

Література: 1, 2

Лекція 3. Зародження та розвиток журналістики

Причини та умови виникнення журналістської діяльності. Основні історичні етапи розвитку журналістики. Протожурналістські явища. Зародження інформаційних процесів. Особливості розвитку світової та української журналістики у XIX столітті. Розвиток журналістики в XXI ст. Світова та українська журналістика.

Література: 1, 2, 3, 8, 9

Лекція 4. Журналістика як система ЗМІ

Журналістика як система ЗМІ. Інформаційний простір. Потенційна і реальна аудиторія ЗМІ. Інфраструктура ЗМІ. Типологія ЗМІ. Газета як тип видання. Диференціація сучасного телебачення. Радіомовлення у структурі ЗМІ. Інформаційні агентства та інші форми інформаційного обслуговування ЗМІ. Система засобів масової інформації: сучасний стан і тенденції розвитку.

Література: 1, 5, 6, 7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Лекція 5. Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору

Журналістика в системі соціальних інститутів. Масова комунікація. Нові електронні засоби. Традиційні види журналістики. Соціальні медіа. Конвергентні медіа. Інформаційний просторі України та світу. Проблема захисту національного інформаційного простору. Інформаційні війни.

Література: 1, 2, 3, 11

Лекція 6. Жанри журналістських текстів.

Жанроутворювальні чинники в журналістиці: об'єкт відображення; призначення виступу; масштаб охоплення дійсності, масштаб узагальнення; особливості літературно-стилістичних засобів вираження задуму. Класифікація жанрів і поділ їх на групи: 1) Інформаційні жанри; 2) Аналітичні жанри; 3) Художньо-публіцистичні жанри; 4) Сатирично-гумористичні. *Література:* 1, 3, 4, 5, 6

Лекція 7. Інфографіка як різновид візуальної інформації

Фотографії, малюнки, мапи, схеми, графіки, фотохроніка, фоторепортаж, фотозамітка, розширена фото замітка, фотонарис, фотозвинувачення, фотофейлетон.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 12

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	<i>Разом</i>		78		66
Максимальна кількість балів: 144					
Розрахунок коефіцієнта: $144:100 = 1,44$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «Інформаційний підхід у журналістиці»

Тема 2. Комунікативні форми журналістики

Знайти приклади зі ЗМІ використання різних жанроформів. Приклади маніпулювання за допомогою жанрів суспільно-важливої інформації.

Література: 1, 2

Тема 3. Зародження та розвиток журналістики

Проаналізувати основні віхи розвитку журналістики як науки, визначити головні напрями сучасної журналістики

Література: 1, 2, 3, 8, 9

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Тема 5. Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору.

Із сучасних ЗМІ (українські, російській та світові) обираються приклади інформаційної війни між Україною та Росією.

Література: 1, 2, 3, 11

Тема 6. Жанри журналістських текстів

Із сучасних ЗМІ добираються приклади порушення модифікації жанрів.

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Тема 7. Інфографія як різновид візуальної інформації

Студент аналізує найбільш популярні різновиди візуальної інформації (аналізує найбільш маніпулятивні приклади використання інфографіки).

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Критерії оцінювання самостійної роботи

Перевірка самостійно виконаних завдань здійснюється на контрольній модульній роботі.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота включає:

1. десять тестових завдань;
2. письмова робота;

Критерії оцінювання:

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Тестові завдання: за кожну правильну відповідь - 1 б.
3. Письмова робота: 15 б.
4. Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90–100
Дуже добре	82–89
Добре	75–81
Задовільно	69–74
Достатньо	60–68
Незадовільно	35–59
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу	1–34

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ «Вступ до фаху «Журналістика»

Разом: 60 год., з них лекційних – 14 год., семінарські заняття – 14 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год., підсумковий контроль – ПМК

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модуль	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		
Назва модуля	Інформаційний підхід у журналістиці				«Професійні стандарти журналістської діяльності»		
Кількість балів за модуль	98 балів				86 балів		
Лекції	I	II	III	IV	V	VI	VII
Теми лекцій	Предмет і завдання курсу 1 б.	Комунікативні форми журналістики 1 б.	Зародження та розвиток журналістики 1 б.	Журналістика як система ЗМІ 1 б.	Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору 1 б.	Жанри журналістських текстів. 1б.	Інфографія як різновид візуальної інформації 1б.
Теми семінарських занять	Предмет і завдання курсу 11 б.	Комунікативні форми журналістики 11 б.	Зародження та розвиток журналістики 11 б.	Журналістика як система ЗМІ 11 б.	Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору 11 б.	Жанри журналістських текстів. 11б.	Інфографія як різновид візуальної інформації 11б.
Самостійна робота	Самостійна робота 1 (5 б.)				Самостійна робота 2 (5 б.)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)				Модульна контрольна робота 2 (25 б.)		
Підсумковий контроль	Залік						

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Обов'язкова:

1. Москаленко А. З. Теорія журналістики : Навчальний посібник / А. З. Москаленко. – К. : Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
2. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / Валерій Іванов ; За науковою редакцією В. В. Різуна — К.: Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с.
3. Карпенко В. Журналістика: основи професійної комунікації / Віталій Карпенко. – К.: Нора-прінт, 2002. – 348 с.

Додаткова:

4. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навч. посіб. / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 352 с.
5. Гриценко О. М. Основи теорії міжнародної журналістики / О. М. Гриценко, В. І. Шкляр – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. – 304 с.
6. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник / В. Й. Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
7. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: учеб. пособ. / А. А. Тертычный. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 312 с.
8. Закон України «Про інформацію». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
9. Закон України «Про доступ до публічної інформації». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-171>
10. Комісія з журналістської етики. – Режим доступу: <http://www.cje.org.ua/>
11. Media Sapiens. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/>
12. Вуароль М. Гід газетяра / Вуароль Мішель. – К., 2000. – 62 с.
13. Cairo A. The Functional Art. An introduction to information graphics and visualization. - 2013. - 363 с.

Додаток 1

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (денна форма)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 «Інформаційний підхід у журналістиці»

Тема 1. Предмет і завдання курсу.

На семінарському занятті студенти створюють модель українських мас-медіа. Добирають приклади (перелік найбільш популярних медіа кожного виду (газети, журнали, телебачення, радіо, Інтернет-ресурс (інтернет-телебачення, інтернет-радіо), інформаційні агентства)). Іде обговорення переваг та недоліків кожного з видів журналістики.

Література: 1, 3

Тема 2. Комунікативні форми журналістики

Студенти намагаються дати характеристику використання різних жанрів у сучасному медіа-просторі. Розглядається питання свободи преси.

Література: 1, 2

Тема 3. Зародження та розвиток журналістики

Вивчення генези питання появи журналістики та визначення головних історичних артефактів означеної теми.

Література: 1, 2, 3, 8, 9

Тема 4. Журналістика як система ЗМІ

Аналіз типології ЗМІ, визначення потенційної аудиторії. Студенти визначають найбільш впливовіші ЗМІ на сьогодні.

Література: 1, 5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Тема 5. Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору.

Глобальний інформаційний простір: небезпеки та переваги. Створення інформаційного суспільства. Захист національного простору. Іде одговорення інформаційної війни між Україною та Росією. Створюються можливі варіанти протидії інформаційної агресії.

Література: 1, 2, 3, 11

Лекція 6. Жанри журналістських текстів.

Інформаційні жанри. Замітка, розширена замітка, анонс, звіт, репортаж, інтерв'ю, гасло, інформаційний огляд, хроніка, репліка, замальовка. Есе, зарисовка, нарис. Анекдот, фейлетон, гумореска, байка, епіграма, усмішка, памфлет, пародія, шарж.

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Тема 7. Інфографія як різновид візуальної інформації

Аналіз витоків інфографіки, характеристика графічних засобів, зображувальна журналістика.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 12.